

Бурак Марія Василівна, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції ННІ № 1 НАВС, кандидат юридичних наук

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНИМ ІНТЕРЕСАМ І БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Однією з найбільш нагальних проблем сучасного світового ринку є тінзація економіки як основа криміналізації корупції, хабарництва в економічній, політичній та соціальній сферах.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про основи національної безпеки України», на сучасному етапі основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві, економічній сфері є тінзація національної економіки [1].

Окремі аспекти тіншової економіки вже висвітлено в науковій та періодичній літературі. Для України ця проблема є вкрай актуальною, оскільки тіншова економіка - це економічна діяльність, що здійснюється в межах закону, але не реєструється державними органами; діяльність, яка фактично є кримінальною та охоплює незаконні види діяльності; легальна діяльність, реалізована незаконними методами.

Активізація тіншового сектору економіки призводить до структурних деформацій і нестабільності соціально-економічного розвитку країни, перешкоджає процесу розбудови держави, демократизації суспільства та європейської інтеграції України, спричиняє скорочення державних доходів, що створює проблему дефіциту державного бюджету. На сьогодні дефіцит державного бюджету є однією з гострих проблем економічного розвитку України. Це, відповідно, загрожує національним інтересам і безпеці України.

За різними оцінками, рівень тіншової економіки в Україні перебуває в діапазоні від 40 до 60 % [2]. Такий рівень є високим

та не відповідає середньому рівню тіньової економіки для країн, що розвиваються. На цю динаміку впливають такі фактори, як макроекономічна нестабільність, панічні настрої, різке зростання збитковості, виникнення псевдо-суверенних утворень в АР Крим та на Донбасі, що активізувало контрабандні потоки. Держава втрачає можливості реального управління економікою, оскільки більша частина економічної діяльності має неофіційний характер, не підпадає під дію державно-правових регуляторів.

Тіньова економіка у фінансовому секторі руйнує національну систему держави у сфері економічної безпеки.

Отже, реформування системи забезпечення національної безпеки є одним із найбільш актуальних для держави питань сьогодення, вирішення якого визнано пріоритетом держави, про що свідчить зміст Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [3].

У Стратегії зазначено, що першочерговою метою є реалізація однієї з важливих реформ і програм - реформи фінансового сектору. Відповідно до Стратегії, Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Меморандуму про співпрацю з Міжнародним валютним фондом, Угоди про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна», розроблено Комплексну програму розвитку фінансового сектору України до 2020 року [4].

Головною метою Програми є створення фінансової системи, що здатна забезпечувати сталий економічний розвиток за рахунок ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці на основі розбудови повноцінного ринкового конкурентоспроможного середовища згідно зі стандартами Європейського Союзу.

Резюмуючи викладене вище, вважаємо, що легалізація тіньового сектора економіки за рахунок демократичних перетворень у суспільстві, подальшого розвитку соціально орієнтованих ринкових відносин і вдосконалення механізму

господарювання є для України єдино правильним шляхом і запорукою соціально-економічного прогресу.

Реалізація зазначених та інших заходів щодо подальшої детінізації економіки не лише сприятиме формуванню повноцінного ринкового середовища, розвитку економіки, легалізації капіталу, процесу демократизації економіки та суспільства загалом, а й забезпеченню відродження та ефективного розвитку вітчизняного підприємництва.

Здійснення заходів щодо детінізації української економіки дасть змогу поліпшити соціальний клімат у суспільстві, підвищити рівень доходів і соціального захисту громадян, залучити значні додаткові бюджетні надходження та інвестиційні ресурси для забезпечення сталого й динамічного економічного зростання, реалізації євроінтеграційного стратегічного вибору України.

Список використаних джерел

1. Про основи національної безпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 19 черв. 1993 р. № 964-1. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>. - Назва з екрана.

2. Тіньова економіка у фінансовому секторі економіки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://diplomba.ru/work/73112>. - Назва з екрана.

3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна - 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. - Назва з екрана.

4. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 18 черв. 2015 р. № 391. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>. - Назва з екрана.